

VEACESLAV BERBECA

EXPERT IDIS „VIITORUL”

STRUCTURA ALIANȚELOR ÎN CONSILIILE RAIONALE: ÎNTRE DEZIDERATE ȘI FAPTE

Policy Brief

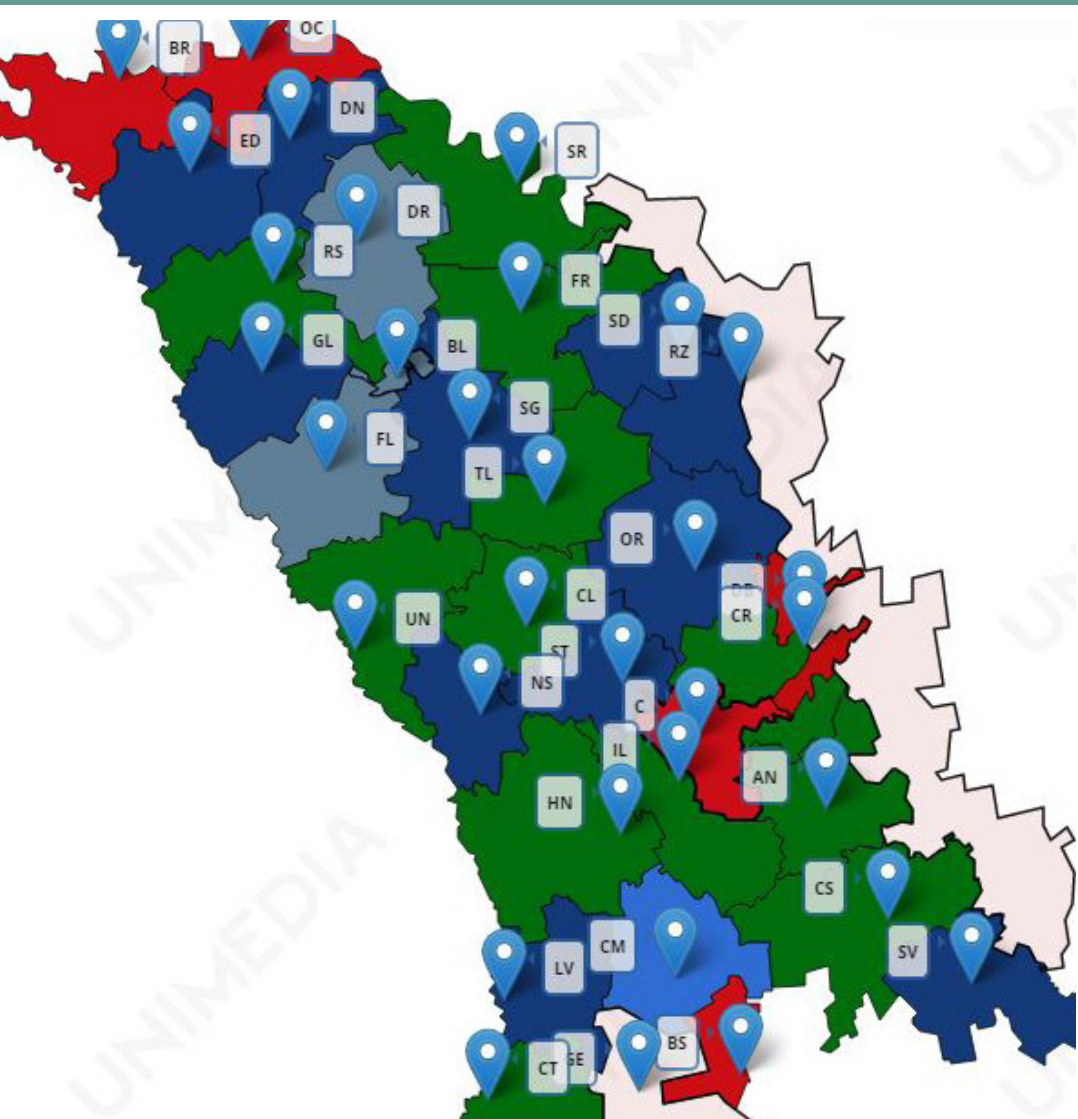
Institutul pentru
Dezvoltare și
Inițiative Sociale
(IDIS) „Viitorul”

SEPTEMBRIE

2015

Acest produs apare
în parteneriat cu
Friedrich-Ebert-Stiftung

**FRIEDRICH
EBERT**
STIFTUNG

www.viitorul.org

POLICY BRIEF

STRUCTURA ALIANȚELOR ÎN CONSILIILE RAIONALE: ÎNTRE DEZIDERATE ȘI FAPTE

Veaceslav Berbeca

www.viitorul.org

Opiniile exprimate aparțin autorilor. Nici Administrația IDIS „Viitorul”, nici Consiliul Administrativ al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” și nici Friedrich-Ebert-Stiftung nu poartă răspundere pentru estimările și opiniile prezentate în cadrul acestei publicații.

Pentru mai multe informații asupra acestei publicații ori asupra abonamentului de recepționare a publicațiilor editate de către IDIS, vă rugăm să contactați direct Serviciul de Presă și Comunicare Publică al IDIS „Viitorul”.
Persoana de contact: Diana Lungu - diana.lungu@viitorul.org

ADRESA DE CONTACT:

Chișinău, Iacob Hîncu 10/1, 2004, Republica Moldova

Telefon: (373-22) 21 09 32

Fax: (373-22) 24 57 14

www.viitorul.org

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorului acestui Studiu trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) este o fundație politică, social-democrată germană scopurile căreia sunt promovarea principiilor și fundamentelor democrației, a păcii, înțelegerii și cooperării internaționale. FES își îndeplinește mandatul în spiritul democrației sociale, dedicându-se dezbaterii publice și găsirii, într-un mod transparent, de soluții socialdemocrate la problemele actuale și viitoare ale societății.

În Republica Moldova, Friedrich-Ebert-Stiftung activează din octombrie 2002.

Tel.: (373 22) 855830

E-mail: fes@fes-moldova.org

web: www.fes-moldova.org

Fotografie pagina 1: www.karadeniz-press.ro

Cuprins

Introducere	6
Rezultatele concurențelor electorale în alegerile consilierilor raionali	7
Formarea coalițiilor/majorităților raionale	10
Concluzii	17

Introducere

La 14 iunie 2014, în Republica Moldova au fost organizate alegeri locale. Acest scrutin, fiind desfășurat într-o perioadă dificilă din punct de vedere economic, politic și social, a constituit un examen dificil pentru partidele de la guvernare, în mod special, din cauza scandalului din sistemul financiar-bancar. Chiar dacă au existat opinii că partidele care au guvernat statul în ultimii șase ani vor fi penalizate de către cetățeni la aceste alegeri locale, rezultatele înregistrate de către Partidul Liberal Democrat din Moldova (PLDM) și Partidul Democrat din Moldova (PDM) au fost suficient de bune, fapt ce a creat premise pentru constituirea alianțelor locale la nivel de raion. Astfel, imediat după aflarea rezultatelor alegerilor locale, liderul PDM, Marian Lupu, și cel al PLDM, Vlad Filat, au declarat că își doresc formarea unor majorități proeuropene în consiliile raionale și cele locale.

Acest studiu prezintă o încercare de a analiza condițiile în care au fost construite coalițiile raionale pentru alegerea conducerii în unitățile teritorial-administrative. Analiza a fost realizată prin interviuarea reprezentanților partidelor politice la funcția de președinte de raion. Atenția a fost concentrată pe cele mai importante partide din actuala alianță de guvernare - PLDM și PDM – din perspectiva rezultatelor obținute la alegerile locale, dar și a numărului de președinți de raion cu care s-au ales. Subliniem că, în mod special, analiza s-a referit la rezultatul negocierilor dintre partidele politice pentru funcția de președinte de raion. De asemenea, autorul a discutat cu secretarii consiliilor raionale pe marginea procesului de alegere a conducerii raionale și a consultat bazele de date ale Comisiei Electorale Centrale.

Acest studiu este interesant din câteva considerente. În primul rând, acesta ne arată că, deși liderii partidelor politice au lansat discuții despre crearea coalițiilor proeuropene, în realitate, lucrurile s-au întâmplat altfel decât cele declarate. Cu alte cuvinte, cele două partide s-au exclus reciproc de mai multe ori din alianțele raionale, coalizându-se de multe ori cu partidele care au obținut rezultate bune sau foarte modeste pentru a participa la procesul de vot al conducerii raionale. În al doilea rând, acest studiu ne arată că există disensiuni la nivel local între principalii protagoniști ai scenei politice din Republica Moldova. Liderii locali ai liberal-democraților și democraților s-au acuzat reciproc, invocând diferite probleme de coabitare la nivel raional. Nu excludem că aceste acțiuni ar putea fi coordonate la nivel central de partidele politice. În al treilea rând, relevă faptul că partidele cu potențial de coaliție – Partidul Liberal și Partidul Comuniștilor din Republica Moldova – au fost dispuse să participe la alegerea conducerii raioanelor sau au făcut parte din coalițiile create fără a pune, de regulă, condiții de principiu în privința structurilor alianțelor raionale. În al patrulea rând, evidențiem faptul că reprezentanții Partidului Socialiștilor din Republica Moldova, al cărui lider a declarat, cu diferite ocazii, că socialiștii nu vor vota cu partidele alianței, au participat de mai multe ori la alegerea conducerii raionale. Alegerea mai multor consilieri socialiști de a vota a fost vehement criticată de liderul partidului care s-a referit la o problemă mai veche în politica moldovenească – invocarea presiunilor și altor practici informale aplicate față de unii politicieni pentru a-i determina să voteze pentru partidele puterii. În sfârșit, trebuie să evidențiem faptul că consilierii Partidului Nostru nu au susținut prin vot candidații democraților și liberal-democraților la funcția de președinte de raion.

Rezultatele concurențelor electorale în alegerile consilierilor raionali

Alegerile locale au constituit un test politic foarte important pentru cele mai importante partide politice din Republica Moldova. Ne referim, în special, la partidele care s-au aflat la guvernare în perioada 2013-2015, etapă marcată de crize economice, financiare și politice. Una din mizele principale ale acestor alegeri locale a constituit-o alegerile consilierilor raionali și, respectiv, formarea coalițiilor raionale și alegerea conducerii acestora. După coaliția guvernamentală, coalițiile raionale constituie următorul nivel după importanță în termenii influenței politice. Aceste instituții, fiind foarte politizate în termenii activității lor, constituie subiectul acestui studiu.

Alegerile locale din 14 și 28 iunie s-au desfășurat în condițiile unei crize politice, economice și financiare. Totuși, chiar și în această situație, principalele forțe politice care au guvernat Republica Moldova în ultimii aproximativ șase ani, și-au reconfirmat sau chiar și-au întărit pozițiile. PD, PLDM, PL și Blocul electoral „Platforma Populară Europeană din Moldova – Iurie Leancă” (BPPEM) au obținut circa 70% din funcțiile de primar.¹ Geopolitica a fost una din temele dominante ale alegerilor locale, în special în marile orașe. Alegerile locale au amânat, într-o măsură considerabilă, negocierile pentru crearea unei noi coaliții de guvernare. De notat că crearea alianțelor la nivel local a coincis cu perioada negocierilor pentru formarea unei coaliții de guvernare între PLDM, PD, PL. La mijlocul lunii iulie, când discuțiile pentru crearea unei coaliții guvernamentale erau pe ultima sută de metri², potrivit liderilor celor trei partide, democrații aveau 15 președinți de raion față de 8 ai liberal-democraților. Ținând cont de unele trăsături ale formării coalițiilor locale la care ne vom

referi mai jos, am putea presupune că această dinamică a fost folosită drept unul din argumente în perioada negocierilor pentru crearea unei alianțe guvernamentale.

La alegerile locale din 14 iunie, cei mai importanți concurenți electorali au obținut următoarele rezultate în consiliile locale și municipale: PLDM – 18,28%, PDM – 17,59%, PSRM – 16,56%, PL – 12,62%, Partidul Nostru (PN) – 11,15%, PCRM – 10,23%, BPPEM – 7,61%.³ Comparând rezultatele alegerilor în consiliile locale și municipale din mai 2011 cu cele din iunie 2015, observăm o scădere semnificativă a PCRM de la 36,87% la 10,23%, o diminuare ușoară a voturilor obținute de PL de la 16,19% la 12,62 și celor ale PLDM, - de la 22,62% la 18,28 și dimpotrivă, o creștere importantă a PSRM - de la 0,09% la 16,56 -, și o creștere ușoară pentru PDM de la 15,41% la 17,59.⁴ De asemenea, trebuie de notat rezultatele foarte bune pe care le-au înregistrat BPPEM și PN, care au participat pentru prima dată la alegerile locale. (Tabel nr. 1, pag. 8)

Tabelul reflectă rezultatele obținute de concurenții electorali în consiliile raionale. Drept urmare, aceste date cuprind doar partidele care au obținut locul întâi sau locul doi după numărul de mandate câștigate în consiliile raionale. Conform datelor acestui tabel, observăm ca cel mai bine clasat este PLDM, care a obținut cele mai multe mandate în 13 consilii raionale, situându-se pe locul doi în altele 11 raioane. PD deține întâietate în 11 consilii și locul doi în altele 15 raioane. Aceste partide au ocupat împreună primele două poziții după numărul de mandate obținute în 21 de consilii raionale. Prin urmare, au fost create condiții favorabile creării alianțelor la nivel local între partidele care declară că sprijină procesul de integrare europeană a Republicii Moldova.

¹ <http://www.e-democracy.md/elections/local/2015>

² http://www.publika.md/tara-are-nevoie-de-guvern-liderii-pl-pdm-si-pldm-grabesc-procesul-de-creare-a-coalitieii_2357701.html

³ <http://www.cec.md/index.php?pag=news&cid=1042&rid=13242&cl=ro>

⁴ http://www.cec.md/files/files/Alegeri%20Locale%202011/Cons_raionali.pdf

Tabel nr. 1. Rezultatele concurențelor electorale în consiliile raionale

Partide politice Raioane	PLDM	PDM	PSRM	PN	PCRM	BPPEM
Anenii Noi	1 (9 mandate)	2 (6 mandate)				
Basarabeasca	2 (6 mandate)		1 (6 mandate)			
Briceni		2 (9 mandate)	1 (9 mandate)			
Cahul	1 (9 mandate)	2 (7 mandate)				
Cantemir	1 (11 mandate)	2 (9 mandate)				
Călărași	1 (10 mandate)	2 (9 mandate)				
Căușeni	1 (10 mandate)	2 (7 mandate)				
Cimișlia		2 (7 mandate)				1 (10 mandate)
Criuleni	1 (12 mandate)	2 (6 mandate)				
Dondușeni	2 (5 mandate)	1 (7 mandate)				
Drochia		2 (6 mandate)		1 (9 mandate)		
Dubăsari		2 (5 mandate)			1 (12 mandate)	
Edineț	2 (7 mandate)	1 (9 mandate)				
Fălești			2 (6 mandate)	1 (10 mandate)		
Florești	1 (8 mandate)	2 (8 mandate)				
Glodeni		1 (10 mandate)		2 (7 mandate)		
Hâncești	1 (13 mandate)	2 (10 mandate)				
Ialoveni	1 (13 mandate)	2 (10 mandate)				
Leova	2 (9 mandate)	1 (12 mandate)				
Nisporeni	2 (9 mandate)	1 (15 mandate)				
Ocnîța			1 (9 mandate)		2 (8 mandate)	
Orhei	2 (9 mandate)	1 (9 mandate)				
Rezina	2 (6 mandate)	1 (11 mandate)				
Râșcani	1 (9 mandate)			2 (8 mandate)		
Sângerei	2 (8 mandate)	1 (8 mandate)				
Soroca	1 (9 mandate)		2 (6 mandate)			
Strășeni	2 (7 mandate)	1 (9 mandate)				
Șoldănești	2 (7 mandate)	1 (10 mandate)				
Ștefan Vodă	2 (10 mandate)	1 (10 mandate)				
Taraclia			1 (10 mandate)	2 (6 mandate)		
Telenești	1 (13 mandate)	2 (10 mandate)				
Ungheni	1 (12 mandate)	2 (7 mandate)				

Sursa: Comisia Electorală Centrală

Următoarele trei clasate sunt PSRM, PN și PCRM care au obținut rezultate modeste în consiliile raionale, dacă luăm drept punct de referință primele două locuri în funcție de mandatele de consilier raional. Astfel, conform rezultatelor obținute, PSRM deține întâietate în 4 raioane, PN în 2 și PCRM- doar într-un singur raion. Pe poziția a doua după numărul de mandate obținute, socialiștii s-au plasat în 2 raioane, PN - în trei raioane, iar comuniștii - într-un singur raion. Aceste trei partide au obținut rezultatele cele mai bune în raioanele care votează tradițional pentru partidele de stânga, excepție făcând raionul Fălești care este locul de baștină al liderului PN. Astfel, Dubăsari, Ocnița, Taraclia, precum și regiunea autonomă găgăuză și municipiul Bălți, care nu fac obiectul acestui studiu, constituie localitățile care votează masiv pentru partidele de stânga, promotoare ale vectorului pro-rus. Aceste unități teritorial-administrative au fost subiectul unui studiu care a evoluat riscurile integrării europene în raioanele unde există atitudini ostile față de procesul integrării europene.⁵

În sfârșit, BPPEM s-a clasat pe primul loc în raionul Cimișlia, locul de baștină al liderului acestei formațiuni, Iurie Leancă. De menționat că PL, deși a acumulat 12,62% în consiliile locale la alegerile locale din 14 iunie, nu a reușit să se plaseze pe primele două locuri în niciun raion. Totuși, subliniem că liberalii au obținut rezultate bune în mai multe consilii raionale, fapt care le-a oferit

posibilitatea să participe activ la formarea coalițiilor raionale. În acest caz, avem în vedere unitățile teritorial-administrative de nivelul II, unde PL a ocupat locul trei după numărul de mandate. În situație similară se află și PCRM care, de asemenea, grație locului trei ocupat după numărul de mandate obținute, a participat la formarea mai multor coaliții raionale.⁶ În literatura de specialitate, aceste partide sunt definite drept ”partide cu potențial de coaliție” sau ”potențial de șantaj”.⁷ Subliniem că, deși această definiție se raportează la coalițiile de guvernare naționale, ne permitem să folosim acest termen pentru a descrie formarea coalițiilor la nivel raional.

Merită de subliniat ideea că, de multe ori, diferența dintre locul trei pe de o parte și patru, cinci sau șase pe de altă parte, a fost nesemnificativă, astfel încât liberalii sau comuniștii au avut numărul necesar de consilieri raionali în mai multe raioane pentru a forma coalițiile raionale sau a participa la votarea conducerii raioanelor. Cel mai elocvent exemplu în acest sens este repartizarea numărului de mandate în consiliul raional din Cahul unde PSRM (locul III), BPPEM (locul IV), PN (locul V), PCRM (locul VI) au obținut fiecare câte 4 mandate.⁸ Diferența în clasamentul final a fost dictată de numărul de voturi obținute de aceste partide la alegerile din 14 iunie. Trebuie de menționat că PL, care s-a plasat pe locul VII, ultima poziție care a trecut pragul electoral în acest raion, a obținut 3 mandate de consilier raional, fapt ce i-a oferit posibilitatea să facă parte din coaliția raională Cahul.

⁵ Veaceslav Berbeca, Consecințele referendumurilor din UTA Găgăuzia asupra unor raioane din R. Moldova, IDIS ”Viitorul”/ FES, Policy Brief, aprilie 2014

⁶ PL (Călărași, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Strășeni, Telenești), PCRM (Cantemir, Căușeni, Criuleni, Florești, Rezina, Șoldănești, Taraclia) după http://www.cec.md/r/rez_t1_2015/

⁷ Arend Lijphard, Modele ale democrației. Forme de guvernare și funcționare în treizeci și șase de țări, Iași: Polirrom, 2000, p. 77

⁸ http://www.cec.md/r/rez_t1_2015/

Formarea coalițiilor/majorităților raionale

Formarea coalițiilor raionale de către partidele care declară că sprijină procesul de integrare europeană a Republicii Moldova a fost unul din principalele subiecte de discuție după alegerile locale din 14 iunie. Având în vedere rezultatele foarte bune pe care le-au obținut la scrutinul local, liderii acestor partide au lansat ideea creării de coaliții raionale și locale. Acest punct de vedere a fost exprimat după primul tur al alegerilor locale dar și după cel de-al doilea tur.

Imediat după anunțarea rezultatelor preliminare din 14 iunie, liderii PLDM și PD și-au exprimat speranța că vor fi create coaliții proeuropene raionale, anunțând că dialogul privind formarea alianțelor la nivel local începuse deja.⁹ Aceeași idee a fost exprimată și de PL care, în urma ședinței Consiliului Republican al Partidului Liberal din data de 16 iunie 2015, a luat decizia de a participa la nivel local în alianță cu PLDM, PDM și BPPM.¹⁰ Ulterior, liderii liberal-democraților și democraților au reconfirmat ideea constituirii coalițiilor raionale proeuropene. Astfel, în urma ședinței Consiliului Politic Național al PLDM, desfășurat pe 16 iunie, Vlad Filat a subliniat că „la nivelul celor 13 raioane în care PLDM a obținut întâietate, urmează să demareze discuțiile privind formarea coalițiilor majoritare proeuropene”.¹¹ La rândul său, Marian Lupu a declarat într-o conferință de presă după cel de-al doilea tur că „alegerile locale au consemnat o victorie clară a partidelor pro-europene, fapt care permite crearea majorităților în consiliile locale, formate din partide care împărtășesc aceeași viziune - de menținere a cursului european al țării”.¹²

⁹ http://www.publika.md/coalitii-dupa-alegeri-ce-spun-lupu-filat-ghimpu-si-dodon_2333111.html

¹⁰ <http://www.pl.md/libview.php?l=ro&cidc=78&cid=6491&t=/Presati/COMUNICAT-DE-PRESA-PL>

¹¹ Buletin informativ al PLDM din 24 iunie 2015. Nr. 18 (78) <http://pldm.md/images/stories/stiri/iunie2015/stejarul24iunie2015.pdf>

¹² <http://www.pdm.md/ro/noutati/stiri/marian-lupu-unul-din-trei-primari-nou-alesi-este-membru-al-pdm>

Trebuie de menționat că odată cu crearea coalițiilor este aleasă și conducerea raionului formată din președintele și vicepreședinții de raion. Consiliile raionale constituie o arenă a luptelor politice pentru funcțiile de conducere la nivel local. Este absolut firesc ca partidele politice să-și dorească să se afle la conducerea raioanelor sau, cel puțin, să facă parte dintr-o alianță majoritară. Astfel, partidele pot să-și consolideze pozițiile prin intermediul conducerii raioanelor, susținând diferite proiecte de interes public la solicitarea acestora. Același lucru este valabil și pentru funcția de președinte al raionului. Menționăm faptul că, de regulă, persoanele din conducerea consiliilor raionale sunt în același timp și liderii organizațiilor teritoriale de partid.

Consiliile raionale constituie liantul dintre partidele de la guvernare și administrația publică locală de nivelul întâi. Cu alte cuvinte, organele de conducere ale consiliilor raionale constituie un element important în cazul alocării resurselor financiare din fondurile publice pentru diferite proiecte de nivel local. În special, este vorba despre alocațiile din fondul rutier, deoarece potrivit art. 4, al. 2, litera *c* a Legii privind descentralizarea administrativă din 2006, „construcția, administrarea și repararea drumurilor de interes raional, precum și a infrastructurii rutiere constituie domeniu propriu de activitate pentru autoritățile publice locale de nivelul al doilea”.

Legea privind descentralizarea administrativă din 2006, art. 4, al. 2, literele *g*¹ și *j*, stabilește și alte sectoare importante care constituie domeniu propriu de activitate pentru autoritățile publice locale de nivelul al doilea. Este vorba de sfera educației care presupune întreținerea școlilor primare și a școlilor primare-grădinițe, gimnaziilor și liceelor, instituțiilor de învățământ secundar profesional, școlilor-internat și gimnaziilor-internat cu regim special, altor instituții din domeniul învățământului care deserveșc populația

raionului respectiv, precum și activitatea metodică, alte activități din domeniu și sfera asistenței sociale.¹³ Aceste servicii descentralizate constituie domenii de influență în localitățile Republicii Moldova din partea conducerii raioanelor.

Totodată, subliniem și faptul că numărul de președinți de raion constituie un element de imagine pentru partidele politice, având menirea să demonstreze puterea și influența partidelor politice la nivel local. Totuși, menționăm că a existat o diferență mare între

cele declarate de liderii de partid și structura finală a coalițiilor raionale sau participarea la vot pentru alegerea conducerii raionale. Din cele ce urmează vom vedea că, deși existau condiții foarte bune pentru crearea coalițiilor cu participarea liberal-democraților și democraților în mai multe consilii raionale, starea lucrurilor s-a dovedit a fi, de multe ori, diametral opusă celor declarate de liderii PLDM și PD. Formarea coalițiilor raionale s-a manifestat prin excluderea reciprocă a liberal-democraților și democraților din componența mai multor alianțe create la nivel local.

Tabela nr. 2. Alegerea președinților consiliilor raionale

Partide politice Raioane	PLDM	PD	PL	PPEM	PCRM	PSRM	PN	Președinția
Anenii Noi (33 mandate)	9	-	3	1 din 2	5			PLDM
Briceni (33 mandate)	6	9	1		3	2 din 9		PD
Cahul (35 mandate)	9	7	3					PLDM
Cantemir (33 mandate)	1 din 11	8	3	3	4			PD
Călărași (33 mandate)	10	9	3	2 din 4	2			PLDM
Căușeni (33 mandate)	10	-	2		6			PLDM
Cimișlia (33 mandate)	-	7	-	10	1 din 3			PPEM
Criuleni (33 mandate)	-	6	5	2	5			PD
Donușeni (27 mandate)	5	7	1		4			PD
Drochia (33 mandate)	5	6	-	1	5	3 din 6		PD
Dubăsari (27 mandate)	-	5			10			PCRM
Edineț (33 mandate)	-	9	1		4	3 din 6		PD
Fălești (33 mandate)	5	6	-	1	4	1 din 5		PD
Florești (33 mandate)	-	8	1	1	7			PD
Glodeni (33 mandate)	5	10	2	1				PD
Hâncești (35 mandate)	-	10	3	2	3	3		PD
Ialoveni (35 mandate)	13	-	5		1 din 2			PLDM
Leova (33 mandate)	9	2 din 12	-	1	4	3		PLDM
Nisporeni (33 mandate)	-	15		2	2	1		PD
Orhei (35 mandate)	-	9	6	4		3		PD
Ocnîța (33 mandate)					8	9	6	PSRM
Rezina (27 mandate)	2 din 6	11	-		4			PD
Râșcani (33 mandate)		7	1		2	1		PD
Sângerei (33 mandate)	-	8			5	5		PD
Soroca (33 mandate)	9	6	1	2				PLDM
Strășeni (33 mandate)	-	9	6	1 din 5	3	1 din 2		PD
Șoldănești (27 mandate)	-	10	2	1	3	1 din 2		PD
Ștefan Vodă (33 mandate)	10	10	-					PD
Taraclia (27 mandate)						10	6	PSRM
Telenești (33 mandate)	13	10	1		2	1		PLDM
Ungheni (35 mandate)	-	7	3	1	4	3 din 5		PD*

Sursa: alcătuit de autor în baza informației de pe paginile web ale consiliilor raionale și ale PLDM (www.pldm.md) și PD (www.pdm.md)

¹³ Legea privind descentralizarea administrativă din 2006, nr. 435 din 28.12.2006

* Președintele raionului Ungheni a fost votat inclusiv de doi consilieri independenți

Datele din acest tabel nu includ situația din consiliul raional Basarabeasca, deoarece la data de 14 septembrie încă nu fusese alese organele de conducere din acest raion. Acest tabel prezintă numărul consilierilor care au participat la procesul de constituire a organelor de conducere. De asemenea, aceste cifre ne explică participarea partidelor la procesul de votare a președinților consiliilor raionale. Trebuie să menționăm că alegerea președintelui și a vicepreședinților nu s-a soldat întotdeauna cu constituirea unei alianțe¹⁴ sau nu toate partidele care au votat pentru organele de conducere au decis să facă parte din alianța raională¹⁵. Observăm că cele mai multe mandate de președinte de raion le-au revenit PDM și PLDM care au 19 și, respectiv, 8 funcții de conducători raionali. Democrații sunt de departe lideri la acest capitol, devansând liberal-democrații de mai mult de două ori. Este o schimbare importantă în raport cu rezultatele obținute de partidele politice după alegerile locale din 2011, când PLDM a fost lider cu 15 mandate, PCRM deținând 10 funcții de președinte, PDM având 6 conducători de raion, iar PL revenindu-i o funcție de președinte de raion.¹⁶ Este adevărat că, ulterior, coalițiile au fost resetate în mai multe raioane, astfel încât democrații aveau, de exemplu, 11 președinți de raion la sfârșit de mandat¹⁷.

Menționăm că liderii organizațiilor teritoriale ale PLDM și PDM nu au ținut cont, în foarte multe cazuri, de declarațiile președinților de partid de a crea coaliții raionale cu participarea partidelor din componența alianței de guvernare. Dacă ne raportăm la numărul de mandate obținute de aceste două partide în raioanele în care acestea s-au clasat pe primele două poziții după numărul de consilieri, observăm că voturile ambelor formațiuni ar fi fost suficiente pentru crearea coalițiilor raionale în mai multe localități, unde structura finală a majorității a presupus excluderea unuia din cele două partide. De asemenea, în alte câteva cazuri ar fi fost nevoie de 1 sau 2 voturi de la un alt partid politic pentru a forma o coaliție raională. În total, identificăm 15 raioane

unde PLDM și PDM ar fi putut crea coaliții raionale împreună (Cantemir, Căușeni, Criuleni, Hâncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Șoldănești, Ungheni) sau cu ajutorul unui alt partid proeuropean (Anenii Noi, Edineț, Florești, Râșcani, Sângerei, Strășeni). Ne referim la acele structuri de nivelul II unde liberal-democrații sau democrații au creat coaliții raionale cu alte formațiuni politice. Este important de menționat că, pe de altă parte, liberal-democrații și democrații au avut o colaborare eficientă și au creat coaliții în mai multe raioane unde au înregistrat un scor mai modest la alegerile locale. Au fost constituite alianțe în astfel de raioane precum Drochia, Fălești sau Briceni.

Modul în care au evoluat negocierile pentru formarea coalițiilor raionale, precum și alegerea conducerii raioanelor în mai multe localități a constituit motiv de critică pentru liderii partidelor de la guvernare. Au fost invocate mai multe raioane, cum ar fi Criuleni, Orhei sau Căușeni. Astfel, PLDM subliniază că „unele formațiuni acționează conform unor interese înguste și intenționează aducerea la puterea locală a PSRM și PN”, referindu-se la negocierile pentru alegerea președintelui raionului Criuleni.¹⁸ De asemenea, liderul PLDM, Vlad Filat a criticat situația din Consiliul raional Orhei, caracterizând-o drept „regretabilă”.¹⁹ La rândul lor, liberal-democrații, de asemenea, i-au exclus pe democrați din ecuația alegerilor conducerii raionale în mai multe localități, cum ar fi, de exemplu, Căușeni sau Ialoveni. După cum a fost spus mai sus, ambele formațiuni politice s-au exclus reciproc la nivel local, neglijând îndemnul liderilor partidelor de a construi alianțe proeuropene în consiliile raionale.

Prima impresie este că, în ciuda unor declarații oficiale ale liderilor de partid de a crea coaliții proeuropene la nivel local, ar fi existat directive de la centru de a exclude, atunci când este posibil, PD sau, după caz, PLDM din structurile raionale. Este o poziție care nu trebuie neglijată, însă este mai greu de demonstrat. În aceste condiții, trebuie să evidențiem că au existat mai mulți factori subiectivi invocați de liderii organizațiilor teritoriale PD sau PLDM care au determinat structura

¹⁴ <http://unimedia.info/stiri/presedintele-raionului-leova-a-fost-ales-fara-o-coalitie-locala-declarata--doar-2-din-12-democrati-au-votat-97481.html>

¹⁵ <http://www.expresul.com/2015/07/14/raionul-calarasi-are-un-nou-presedinte/>

¹⁶ <http://unimedia.info/stiri/infografie-presedinti-de-raion-pldm---14--pcrm---10--pd---6--pl---1-37001.html>

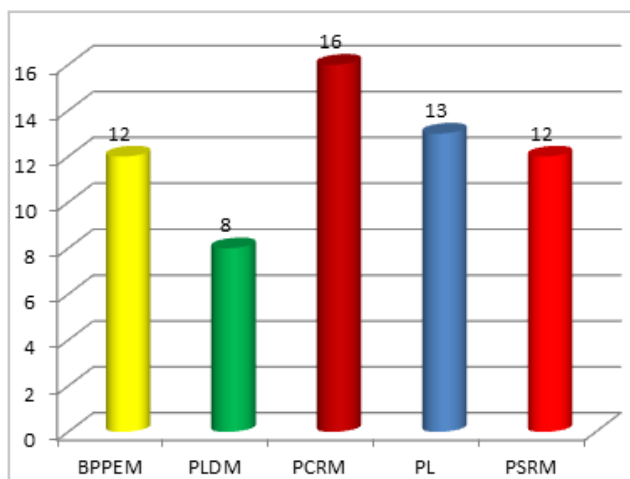
¹⁷ <http://www.pdm.md/ro/echipa/pdm-la-conducerea-raioanelor>

¹⁸ Comunicat de presă, <http://pldm.md/stiri?start=50>

¹⁹ <http://ziarulnational.md/vlad-filat-insista-pe-un-punct-nou-in-acordul-viitoare-aliante-ce-spune-despre-premier-si-membrii-noului-guvern/>

majorităților la nivel raional. Totodată, subliniem faptul că, în urma interviurilor realizate cu președinți de raioane, ni s-a comunicat că nu au existat directive de la centru de a exclude PD sau, după caz, PLDM din formula de alianță locală. În cele ce urmează, vom aduce în discuție unele motive pentru care partidele proeuropene s-au exclus reciproc în procesul de constituire a unor majorități la nivel raional.

Diagrama nr. 1. Partenerii PD la funcția de președinte de raion

Sursa: alcătuită de autor în baza informației de pe paginile web ale consiliilor raionale și ale PLDM (www.pldm.md) și PD (www.pdm.md).

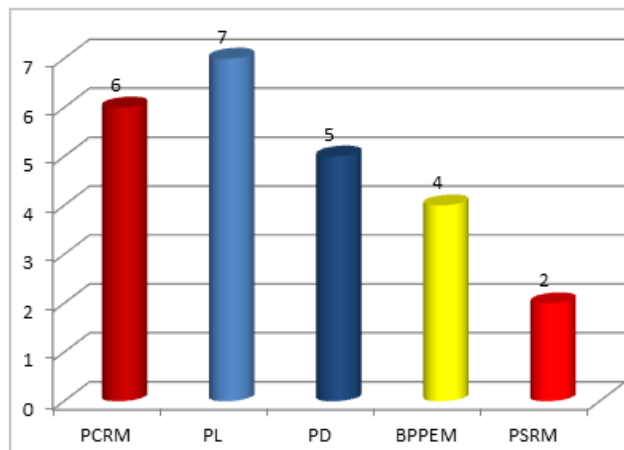
Această diagramă ne prezintă sprijinul pe care l-au acordat partidele politice candidatului democrat la funcția de președinte al consiliilor raionale. A fost luată în considerare fiecare participare la vot a reprezentanților partidelor politice, inclusiv votul unui consilier dintr-un număr mai mare de mandate care s-au obținut sau au votat împotriva. Observăm că comuniștii, liberalii, consilierii PSRM și cei aleși pe lista BPPEM au votat de cele mai multe ori candidatului PD. Surprinzător este faptul că socialiștii au susținut de mai multe ori reprezentantul democraților decât liberal-democrații. Se impune de precizat că consilierii PSRM au votat fără a avea girul conducerii partidului care a exclus formarea coalițiilor cu partidele de guvernământ – PLDM, PDM și PL după alegerile locale din 14 iunie.²⁰

Menționăm faptul că de multe ori votul socialiștilor a fost mai degrabă simbolic decât unul necesar pentru alegerea

²⁰ <http://socialistii.md/liderii-psrm-au-comentat-rezultatele-alegerilor-in-republica-si-in-chisinau/>

conducerii raionului. Cu alte cuvinte, în multe cazuri, votul socialiștilor nu a fost hotărâtor pentru alegerea președintelui consiliilor raionale. Votul consilierilor PSRM a fost important pentru PD în 5 cazuri: Edineț, Fălești, Sângerei, Râșcani, Ungheni. Această stare de fapt este reflectată și de numărul de vicepreședinți (Sângerei) pe care i-au obținut consilierii socialiști care au votat pentru un președinte democrat. Alianța creată în raionul Fălești, unde un consilier socialist a trecut la democrați pentru a asigura o majoritate, a provocat o critică înverșunată din partea liderului PN, Renato Usatâi, la adresa socialiștilor care au votat pentru candidații democraților.²¹ Ulterior, PSRM a exclus mai mulți consilieri locali socialiști din partid din cauză că au votat pentru reprezentanții partidelor proeuropene.²²

Diagrama nr. 2. Partenerii de vot ai PLDM la funcția de președinte de raion

Sursa: alcătuit de autor în baza informației de pe paginile web ale consiliilor raionale și ale PLDM (www.pldm.md) și PD (www.pdm.md).

Observăm în cazul liberal-democraților că principalii susținători ai reprezentantului lor la funcția de președinte al raionului au fost liberalii și comuniștii. Precizăm că, în cel puțin 3 cazuri (Ialoveni, Telenești sau Călărași) votul comuniștilor nu a fost hotărâtor. Oricum, se impune de precizat că nu există o mare diferență între numărul de cazuri de susținere pentru alegerea președintelui PLDM acordate de consilierii PCRPM și PL, pe de o parte, și PD și BPPEM, pe de altă parte. Iar în 4 din 5 cazuri,

²¹ <http://ru1.md/ro/vozmushhen-povedeniem-sotsialistov/>

²² <http://socialistii.md/organele-colegiale-ale-partidului-socialistilor-au-decis-excluderea-din-formatiune-a-tuturor-persoanelor-care-au-incalcat-principiile-partidului-si-au-votat-in-comun-cu-reprezentantii-oligarhilor-din/>

votul democraților a fost hotărâtor pentru alegerea reprezentantului liberal-democraților. Totuși, subliniem ideea că, în mai multe raioane, unde PLDM a obținut cele mai bune rezultate, PD i-a eliminat din organele de conducere, creând coaliție cu alte formațiuni politice. Putem aduce drept exemplu situația din Criuleni, Cantemir, Hâncești, Ungheni, Florești sau Râșcani. Alegerea președintelui în raionul Râșcani s-a produs în condiții diferite în raport cu alte localități. Astfel, la 24 august, cu votul a 11 consilieri din numărul celor 17 prezenți la ședință a fost ales un reprezentant al democraților.²³ Acest fapt s-a produs în baza al. 1 al art. 49 al Legii privind administrația publică locală din 2006 care prevede că „se consideră ales candidatul care întrunește cel mai mare număr de voturi în cazul în care după votarea repetată nici una din candidaturile propuse nu întrunește votul majorității consilierilor aleși”.

Reprezentanții socialiștilor au votat de două ori pentru un președinte de raion din partea liberal-democraților, însă votul PSRM a contat cu adevărat doar în cazul alegerii organelor de conducere din raionul Leova.

Analizând comportamentul liberal-democraților și al democraților la nivelul local, caracterizat prin excluderea reciprocă din mai multe consilii raionale, subliniem faptul că există mai multe explicații ale acestui fenomen care ne-au fost sugerate în urma interviurilor.

În primul rând, trebuie să menționăm faptul că această situație este o continuare a istoriei formării coalițiilor raionale după alegerile locale din iunie 2011. La sfârșitul lui 2013 existau 12 majorități raionale create dintre PLDM și PCRM sau PD și PCRM, după primele încercări de la Orhei și Ialoveni de a crea alianțe proeuropene.²⁴ La 12 martie 2014, liderii liberal-democraților și liberal-reformatorilor au anunțat despre decizia de constituire a coalițiilor proeuropene la nivel local²⁵, fapt care nu a fost realizat până la alegerile locale din 2015.

²³ <http://www.riscani.md/?pag=news&copa=view&id=271&tip=stiri&start=&di=>

²⁴ Veaceslav Berbeca, Consecințele referendumurilor din UTA Găgăuzia asupra unor raioane din R. Moldova, IDIS ”Viitorul”/ FES, Policy Brief, aprilie 2014, p.13; <http://www.viitorul.org/doc.php?l=ro&idc=295&id=4371&t=/STUDII-IDIS/Politica/Consecintele-referendumurilor-din-UTA-Gagauzia-asupra-unor-raioane-din-R-Moldova>

²⁵ <http://www.ipn.md/ro/politica/60572>

În al doilea rând, după discuțiile avute cu președinți de raion din PD și PLDM, ambele părți au invocat existența unei stări de neîncredere între părți. Această stare se explică prin faptul că, după alegerile locale, deși existau înțelegeri de principiu între liberal-democrați și democrați de a crea împreună majorități raionale, în unele localități ambele partide au purtat negocieri ascunse cu alte formațiuni politice. Această atitudine duplicitară a determinat, după spusele intervievaților, crearea coalițiilor cu alte partide. Există, de asemenea, cel puțin două confirmări publice ale reprezentanților PD²⁶ și PLDM²⁷ despre negocierile ascunse avute de potențialii membri de coaliție cu reprezentanții altor partide politice.

În al treilea rând, trebuie să ne referim la faptul că în multe cazuri relațiile personale prevalează față de îndemnul liderilor partidelor de a crea alianțe raionale. După cum a fost menționat și mai sus, în mandatul anterior, ambele partide au recurs la sprijinul comuniștilor pentru a crea alianțe raionale, fapt ce a tensionat relațiile dintre aceste formațiuni politice în mai multe unități administrative de nivelul II. Există cel puțin 2 cazuri care constituie un exemplu perfect pentru a explica această situație. Este vorba despre raionul Cantemir, unde pe 12 iunie 2012 fusese demis președintele raionului, reprezentant al PLDM, printr-un vot comun al fracțiunilor PL, PCRM și PD, fiind ales un reprezentant al democraților. Al doilea caz ține de raionul Căușeni, unde la 19 septembrie 2012, reprezentantul PD, ales în funcție în iulie 2011 cu votul consilierilor democrați, comuniști, liberali și un independent, a fost demis de liberal-democrați, comuniști și trei independenți și înlocuit cu un reprezentant al PLDM.

În al patrulea rând, în discuțiile avute cu reprezentanții acestor partide, atât democrații cât și liberal-democrații și-au adus acuzații reciproce. Reprezentanții PD îi acuză pe cei din PLDM de lipsă de flexibilitate în procesul de negocieri pentru crearea majorității raionale și alegerea conducerii raioanelor. Cu alte cuvinte, liberal-democrații au insistat în mai multe raioane asupra înaintării candidaturii lor la funcția de președinte. Alte

²⁶ <http://vox.publika.md/politica/tentativa-pldm-de-a-musamaliza-eseurile-echipei-de-la-criuleni-si-nu-doar-521100.html>

²⁷ <http://www.europalibera.mobi/a/27114940.html>

acuzatii aduse liberal-democrațiilor în aceste interviuri țin de conduita autoritară și netransparență în procesul de gestionare a activităților raionale. În acest context, este interesant de remarcat faptul că PLDM a pierdut conducerea raioanelor în mai multe localități unde le-a deținut în mandatul anterior (de exemplu, Orhei, Sângerei, Criuleni, Hâncești, Briceni, Ungheni, Drochia, Glodeni, Cimișlia, Râșcani, Strășeni). La rândul lor, reprezentanții liberal-democrațiilor au declarat în interviurile realizate că putem vorbi despre o acțiune organizată a democrațiilor de excludere a reprezentanților PLDM din majoritățile raionale. A doua acuzație majoră pe care o invocă liberal-democrații este că reprezentanții PD ar folosi diferite procedee mai puțin ortodoxe pentru a determina consilierii altor partide să voteze pentru candidatura democrațiilor.

În ultimul rând, trebuie să menționăm că, în unitățile teritoriale de nivelul II, unde nu au existat opțiuni pentru manevrare, reprezentanții ambelor partide au colaborat pentru a crea majorități proeuropene. O ilustrare reușită a acestui caz este situația din raioanele: Briceni, Dondușeni, Drochia, Fălești, Glodeni, Soroca. Evident, au fost și alte situații complicate pentru aceste partide, cum ar fi, de exemplu, Edineț, dar în acest raion a fost obținută participarea reprezentanților PSRM. (Tabel nr. 3)

Conform datelor acestui tabel, observăm că 4 partide (PLDM, PDM, PSRM și PCRM) au obținut mandate de consilieri în toate cele 32 de raioane, fiind urmate de PL, PN și BPPM. Totuși, mai relevant, din perspectiva potențialului de coalizare, este numărul consilierilor raionali pe care partidele politice i-au obținut la alegerile locale din iunie 2015. Astfel, chiar dacă sunt reprezentate

în fiecare raion, socialiștii și comuniștii au un număr de consilieri de aproape de două ori mai mic decât liberal-democrații și democrații.²⁸ Oricum, nici aceste cifre nu explică în totalitate reușitele partidelor politice în adjudecarea funcției de președinte sau vicepreședinte de raion. De exemplu, PCRM este practic la egalitate cu PLDM în privința posturilor de conducere, iar PL are cu câteva funcții mai puține decât liberal-democrații care au avut rezultate mult mai bune la alegerile consilierilor locali decât liberalii.

Funcțiile obținute de PCRM și PL se explică prin faptul că, chiar dacă s-au plasat deseori pe locul III sau IV după numărul de mandate obținute la alegerile consilierilor raionali, s-au aflat în situația formațiunilor politice definite drept ”partide cu potențial de coalizie” sau ”potențial de șantaj”.²⁹ Această stare de fapt le-a permis să manevreze printre disensiunile iscate între PDM și PLDM, astfel încât au reușit să negocieze condiții favorabile lor pentru funcții de conducere ale raionului în mai multe unități administrative de nivelul doi.

Elementul definitoriu al numărului de funcții de președinte sau vicepreședinte de raion obținute de partidele politice este participarea în coaliziile sau majoritățile raionale. Observăm că democrații sunt lideri indiscutabili, participând de 26 de ori la procesul de votare a conducerii raionale, fapt ce le-a conferit 19 funcții de președinte și 16 de vicepreședinte. Subliniem

²⁸ Este luată în considerare cifra de consilieri obținute de partide după alegerile din 14 iunie 2015 fără a lua în calcul situația consilierilor care au aderat ulterior la alte partide politice

²⁹ Arend Lijphard, Modele ale democrației. Forme de guvernare și funcționare în treizeci și șase de țări, Iași: Polirom, 2000, p. 77

Tabel nr. 3. Funcțiile de conducere ale partidelor politice în consiliile raionale*

	PLDM	PDM	PSRM	PCRM	PN	PL	BPPM
Reprezentativitatea partidelor în consiliile raionale	32	32	32	32	27	29	25
Consilieri raionali	256	256	138	132	106	74	60
Funcții de președinte și vicepreședinte	8/10	19/16	2/3	1/20	0/2	0/16	1/6
Participare în coalizii	16	26	16**	24	2	20	17

Sursa: alcătuit de autor în baza informației de pe paginile web ale consiliilor raionale precum și a Comisiei Electorale Centrale www.cec.md, PLDM (www.pldm.md) și PD (www.pdm.md).

*Datele nu sunt complete, deoarece în unele raioane nu a fost ales președintele de raion (Basarabasca) și nu au fost aleși vicepreședinții (Basarabasca, Râșcani)

**PSRM a exclus formarea alianțelor locale cu partidele de la guvernare. Aceste date reflectă, cu 2 excepții, coalizarea cu partidele de la guvernare a reprezentanților acestei formațiuni

ideea că în unele cazuri (Telenești, Cahul, Cimișlia)³⁰ democrații s-au ales cu două funcții de vicepreședinte, iar în unele raioane, pe lângă președinte, au obținut și funcția de vicepreședinte (Nisporeni, Briceni, Glodeni, Ungheni)³¹. Raionul Călărași constituie unica localitate unde PDM a participat la alegerea conducerii fără să se aleagă cu vreo funcție³².

PCRM și PL au mai puține funcții de conducere în raport cu numărul de participări la alegerea președinților sau vicepreședinților de raion. Această situație se explică prin faptul că, de multe ori, așa cum reiese din tabelul nr.2, votul acestor formațiuni politice nu a contat în procesul alegerii conducerii raionale. PLDM, partid cu cel mai mare număr de consilieri (egal cu PDM), a participat doar de 15 ori la alegerea conducerii raionale. A fost inclus și votul de la Cantemir (1 din 11) și de la Rezina (2 din 6) care nu au adus posturi de vicepreședinte de raion. Totodată, menționăm că

în unele raioane liberal-democrații s-au ales cu mai multe funcții de vicepreședinte (Glodeni, Ștefan Vodă, Dondușeni, Fălești)³³.

Cele mai puține funcții de președinte sau vicepreședinte le-au obținut PSRM și PN. Socialiștii, chiar dacă au participat de mai multe ori la alegerea conducerii raionale, au votat încălcând disciplina de partid. Funcțiile de președinte le-au revenit în raioanele unde au coalizat cu PN și PCRM și unde partidele proeuropene au luat puține voturi.

Este interesant de menționat că democrații au obținut funcția de președinte în toate raioanele unde s-au plasat pe primul loc după numărul de mandate, cu excepția raionului Leova (10 din 11). Rezultatele liberal-democrațiilor au fost mai modeste, aceștia reușind să-și adjudece funcția de președinte de raion în 7 din cele 13 raioane unde s-au plasat pe primul loc după numărul de mandate.

---

³⁰ Paginile web ale consiliilor raionale și a PDM și PLDM

³¹ Paginile web ale consiliilor raionale și PDM și PLDM

³² <http://www.expresul.com/2015/07/14/raionul-calarasi-are-un-nou-presedinte/>

---

³³ Paginile web ale consiliilor raionale și a PDM și PLDM

Concluzii

- Funcțiile de conducere în consiliile raionale sunt de o importanță majoră pentru partidele politice, deoarece constituie un element important de influență politică, economică sau socială în localitățile Republicii Moldova. Totodată, acestea indică asupra importanței și puterii partidului, precum și a imaginii sale pe scena politică moldovenească. Astfel, este firesc ca formațiunile politice să-și dorească să se afe la conducerea raioanelor sau să facă parte din alianțele raionale.
- Partidele politice de la guvernare au reușit să obțină rezultate bune la alegerile consilierilor raionali în ciuda unor scenarii pesimiste invocate drept urmare a problemelor economice, sociale și politice. Ținând cont de rezultatele alegerilor locale, liderii PLDM, PDM și PL au declarat despre crearea alianțelor raionale proeuropene. Totuși, având în vedere modul în care au fost alese organele de conducere în mai multe raioane, putem spune că partidele politice (PDM și PLDM) mai degrabă au dus o luptă ascunsă decât au colaborat la obținerea acestor funcții de conducere.
- Chiar dacă reprezentanții partidelor politice au exclus existența unor directive de la centru privind opțiunile de formare a coalițiilor, afirmând că dispun de autonomie deplină în crearea alianțelor, excluderea reciprocă din structura majorităților raionale sugerează o influență dinspre centru asupra organizațiilor teritoriale privind opțiunile de coalizare. Dacă ar fi să extrapolăm structura coalițiilor locale, formate din reprezentanții PDM, PCRM, PL, BPEEM și o parte din consilierii PSRM prin excluderea PLDM, la nivel național, atunci exista probabilitatea să avem o nouă alianță guvernamentală și o nouă majoritate pentru alegerea președintelui statului în viitorul apropiat.
- Felul în care au fost constituite alianțele în mai multe consilii raionale demonstrează existența unor atitudini de neîncredere la nivel local între democrați și liberal-democrați. De altfel, reprezentanții acestor partide și-au adus acuzații reciproce care au determinat formatul coalițiilor raionale. Acest fapt sugerează existența relațiilor personale tensionate la nivelul liderilor locali, fapt ce a influențat modalitatea stabilirii majorităților la nivelul consiliilor raionale.
- Totodată, trebuie să menționăm faptul că în situațiile complicate pentru crearea unor coaliții având drept componente principale unul din partidele alianței, liderii locali au reușit să colaboreze eficient pentru a crea astfel de majorități. Ne referim la cazul raioanelor Briceni, Dondușeni, Drochia, Fălești, Glodeni, Soroca.
- Liberalii și comuniștii, deși au obținut rezultate mai modeste decât liberal-democrații în privința numărului de consilieri raionali aleși, au avut un rol important în crearea coalițiilor, realizând acțiuni de echilibristică politică deosebită, obținând, în cele din urmă, un număr important de vicepreședinți de raion. Ne referim la faptul că atât consilierii PL, cât și cei ai PCRM nu au fost negociatori complicați în privința alegerii partenerilor de coaliție. Menționăm că reprezentanții BPEEM au participat, de asemenea, activ la procesul de formare a alianțelor raionale în limitele posibilităților de care au dispus.
- PSRM împreună cu PLDM par a fi principalii perdanți ai majorităților raionale create. Liberal-democrații sunt incluși în această categorie pentru faptul că numărul de președinți de raion care le-a revenit este aproape de două ori mai mic decât în mandatul anterior. De asemenea, PLDM situându-se pe loc I în 13 raioane și locul II în alte 11 raioane după numărul de consilieri

raionali, s-a ales cu doar 8 funcții de președinte de raion. În ceea ce ține de PSRM, avem în vedere faptul că, în ciuda declarațiilor liderului de partid de a nu face alianțe cu partidele de la guvernare, în mai multe cazuri consilierii socialiști au votat candidaturile PDM sau PLDM, fapt care a pus la îndoială calitatea de partid monolit al socialiștilor.

- Enigma acestor rezultate ale alegerilor conducerii raionale o constituie PN. Avem în vedere faptul că

reprezentanții acestui partid nu au votat pentru vreun candidat din partea PD sau PLDM. În acest caz există trei explicații. Prima ține de o posibilă principialitate politică a consilierilor acestei formațiuni. Al doilea motiv ar fi că consilierii PN nu au primit oferte acceptabile, de exemplu funcții de vicepreședinte de raion, pentru a susține vreun candidat al partidelor de la guvernare. În sfârșit, este foarte posibil că nu a fost nevoie de aportul consilierilor PN pentru crearea alianțelor majoritare.